وێنەیەکی تەرجەمەکراوی
دەقە عەرەبییەکەیە

بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان
بەناوی گەلەوە
ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی - عێراق
ژمارەی دەرهێنان:38
رۆژی دەرهێنان:2004/9/29

پشت بە حوکمی بڕگە (1)ی ماددەی (56)وماددەی(53) لە یاسای ژمارە (1)ی هەمواركراوی ساڵی (1992) و، لەسەر داوای ئەنجومەنی وەزیران و، ئەو یاساكارییەش كە ئەنجومەنی نیشتمانیی كوردستانی عیراق لە دانیشتنی ژمارە (48)ی رۆژی (2004/9/28)یدا ئەنجامی داوەو، بەپێی ئەو دەسەڵاتەش كە بڕگە(3)ی ماددەی دووەمی یاسای ژمارە (10)ی ساڵی (1997) پێمانی داوە، بڕیاری دەرهێنانی ئەم یاسایەی خوارەوەمان دا:

یاسای ژمارە(38)ی ساڵی 2004

یاسای دەستەی گشتیی نەوت وگازو پترۆكیمیاییەكانی هەرێمی كوردستانی عیراق

بەشی یەكەم

پێناسەكان

ماددەی یەكەم:

مەبەست لەم دەستەواژانەی خوارەوە، لەم یاسایەدا، ماناكانی بەرمبەریانە:

1. هەرێم: هەرێمی كوردستانی -عیراق.
2. ئەنجومەنی وەزیران: ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی كوردستانی عیراق.
3. دەستە: دەستەی گشتیی نەوت وگازو پترۆكیمیاییەكان.
4. سەرۆكی دەستە:سەرۆكی دەستەی گشتیی نەوت وگازو پترۆكیمیاییەكان.

ماددەی دووەم:

لە هەرێمدا، دەستەیەكی گشتی بە ناوی دەستەی گشتیی نەوت وگازو پترۆكیمیاییەكان دادەمەزرێ و بە سەرۆكایەتیی ئەنجومەنی وەزیرانەوە دەبەسترێ وفرمانبەرێك بە پلەیەكی تایبەت سەرۆكایەتیی دەكا، لەلایەن سەرۆكی ئەنجومەنی وەزیرانەوە دادەمەزرێ بە مەرجێ شارەزاییەكی تەواوی لە نەوت وگازو پترۆكیمیاییەكاندا هەبێ و، لە كەمییش بڕوانامەی خوێندنی زانكۆیی هەبێ.

ماددەی سێیەم:

ئەم دەستەیە بوجەی سەربەخۆی تایبەت بە خۆی هەیە.

ماددەی چوارەم:

ئامانجگەل وئیشەكانی:

رەخساندنی هەلومەرجی لە بار بۆ راكێشان و دنەدان وچاودێری كردنی كۆمپانیاو دامودەزگاگەلی محەللی وبیانی تا دارایی خۆیان لەم بوارو پرۆژانەی خوارەوەدا وەبەربهێنن:

1-دۆزینەوەو بەرەوچاكتربردنی كێڵگەكانی نەوت وگاز.
2-گواستنەوەی نەوتی خاووگازی سروشتی.
3-پاڵاوتنی نەوتی خاووگاز.

4- گواستنەوەو دابەشكردن و وەبازاڕگەیاندنی بەروبووومی نەوتین وگاز.
5-فراژوكردنی كەرتی خزمەتگوزاریی نەوت وگاز.

ماددەی پێنجەم:

ئەرك وفرمانی دەستە:

1- كاروبــاری تایبــەت بــە بوارگــەل وپرۆژەكــانی ماددەكــەی ســەرەوە، بــەهاودەنگی لــە گــەڵ كۆمپانیاودامودەزگای محەللی وبیانی وئەوانەشیان كە حەز بە هاوكۆمەكی دەكەن یان هەر لە هەرێمدا ئیش دەكەن، سازبدرێن وبەرەوپیریانەوە بچن ودانوستاندنیان لەگەڵدا بكەن و،پێكهاتن وكرێبەستیان لەگەڵــدا مۆربكــەن، یــان سەرپەرشــتییان بكــەن، یــان تــا جێبــەجێكردنیان بەدوویانــدا بچــن و، كاروبارەكانیش بە هاودەنگی لە گەڵ لایەنی پەیوەندیداروپسپۆری مەركەزیی فیدراڵیشدا رێك بخەن.
2- مـۆركردنی گرێبەسـتیی نـەوت و گـازو موشـتەققاتی دیكـە، دوای رەزامەنـدیی سـەرۆكی ئەنجومـەنی وەزیران .
3- بەركارخستن و سەرپەرشتیكردنی ئەو گرێبەستییە نەوتیانەی كە بۆ وەبەرهێنان و سوودلێوەرگرتنی سامانی پەترۆڵ لەگەڵ كۆمپانیاكانی نەوتی جیهانیدا مۆركراون.
4- كۆكردنەوەی هەموو ئەو زانیاری وبەیاننامە ولێكۆڵینـەوە جیۆلۆجی و جیۆفیزیـایی وجیۆكیمیاییانـە كە تایبەتن بە گواسـتنەوەو پـالاوتنی نـەوتی خـاوو بـە سـەنعەتكردنی گازو گواستنەوەو دابەشكردنی بەروبومی نەوت وپترۆكیمیایی هەرێم، هەروەها ئەوانەش كە بەشێوەیەكی ناڕاستەوخۆ پەیوەنـدییان بە هەرێمەوە هەیە،پێویستیشە تەبویب بكرێن وتاقت بكرێن و بپارێزرێن بەوشێوازە پێشكەوتووانەی لە سەنعەتی نەوتی جیهانیدا بەركارخراون ، تا سوودیشیان لێ وەربگیرێ لە پرۆژەگەل و ئـیش وكاری هەرێمدا وبشپارێزرێن.
5- دووبارە هەڵسەنگاندنی یەدەگی نەوت و گاز لـە هەرێمـدا، لەبـەر رۆشـنایی سـەرهەڵداوی نـوێ و تیـۆر(بیردۆز) وشێوازگەلی تازە.
6- دانانی پلانێكی ستراتیژیی دوورخایەن و یەكدیتەواوكەر(متكامل) بۆ دامەزراندن و بەرەوچاكتربردنی سەنعەتی گازوپترۆكیمیاییەكان لە هەرێمدا.
7- پاڵپشـتی وچـاودێریكردنی فرمـانی لێكۆڵینــەوەی زانسـتی زەوی وخـاك وســەنعەتی نــەوت وگــاز وپترۆكیمیاییەكان لە زانكۆ وپەیمانگاكانی هەرێمدا، هەروەها ، بابـەتی لێكۆڵینـەوەو ئەولـەوییاتیان بـۆ فەراهەم بكرێ.
8- كۆشش بۆ ئەفراندنی كادیرگەلی پسپۆر لە بواری نەوت وگاز و پترۆكیمیاییەكاندا، هـەروەها مەشـقدان و بەرەوچاكتر بردنیان لەناوەوەو لە دەرەوەی هەرێمدا.
9- بــەدوا داچــوونی پێشەڤەچــوون وســەرهەڵداو ی نــوێ ومونجــەزات لــە بــواری نــەوت وگازوپترۆكیمیاییەكانداو، فێربوون وگواستنەوەی وەستایی و شارەزایی و تـەكنۆلۆژیای هاوچـەرخ ولـە بار بۆ هەرێم.

ماددەی شەشەم:

رێكخستەی پەیكەرەكەی: ئەم دەستەیە لەم بەڕێوەبەراتیەگشتییانەی خوارەوە پێكدێت:

1-بەڕێوەبەرایـەتی گشـتیی كـۆڵین: لـە بەشـی ئەنـدازەی كـۆڵین وجیۆلۆجیـاو ئەنـدازەی نـەوت (حەشـارگاكان) وحاسیبە ئەلكترۆنیەكان پێك دێت. <<<

2-بەڕێوەبەرایەتی گشتیی عەمەلییات: لە بەشی ڕەنێوهانین(الانتاج)و وەبازارگەیاندن وکۆنترۆڵ وتەرکیزو وێستگەکانی دابڕکردنی گازو لوولەکان ووێستەگەکانی پاڵنان (الچخ) وخەزنکردن پێك دێت.

3- بەڕێوبەرایەتی گشتیی کاروباری ئەندازەیی: لە بەشەکانی کارگەکانی مەرکەزی ونەقلییات و وەرشە میکانیکییەکان وئەندازەی پەیوەندیکردن وئامێری وردو دیاریکردنی ئامێروئامرازو کۆنترۆڵ پێك دێت.

4-بەڕێوەبەرایەتی گشتیی کاروباری ئیداری: لە بەشەکانی تایبەت بە ئیدارەی فرمانبەران وکاروباری یاسایی ونیشتەجێکردن پێك دێت.

5- بەڕێوەبەرایەتی گشتیی کاروباری دارایی وبوجە: لە بەشەکانی حاسبە وبوجەو کۆگاو کۆنترۆڵ ومشتەرەیاتی دەرەوەو ناوەوەو تەدقیق پێك دێت.

6- بەڕێوبەرایەتی گشتیی پۆلیسی پاراستنی نەوت: لە بەشەکانی تایبەت بە پاراستنی دامودەزگای نەوت وئەفرادو موڵك وماڵی دەستەکە پێك دێت.

ماددەی حەوتەم:

سەرۆکی دەستە بۆی هەیە کادیرگەلی وەزیفی دابمەزرێنێ، تەنیا راوێژکارو بەڕێوەبەرەگشتیەکان نەبێ کە سەرەك وەزیران دایاندەمەزرێنێ.

ماددەی هەشتەم:

تەشکیلاتی کاروباری نەوت وگاز لە وەزارەتی پیشەسازی وکارەبا دادەبڕدرێت وبەم دەستەیەوە دەبەسترێ.

ماددەی نۆیەم:

سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران بۆی هەیە رێنماییگەلی پێویست بۆ سانا بەرکارخستنی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەربهێنێ.

ماددەی دەیەم:

پێویستە ئەنجومەنی وەزیران حوکمەکانی ئەم یاسایە بخاتەبەرکار.

ماددەی یازدە:

ئەم یاسایە لە رۆژی بڵاوکردنەوەی لە (وەقایعی کوردستان)دا، دەخرێتە بەرکار.

د.کمال عبدالکریم فؤاد
سەرۆکی ئەنجومەنی نیشتمانیی
کوردستانی ـ عیراق